

Παγκόσμια Εβδομάδα Ανοικτής Πρόσβασης 2022

Πρωτοβουλίες και δράσεις για την Ανοικτή Επιστήμη
σε επίπεδο πολιτικής στην Κύπρο

ΥΦΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ & ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Νέα δεδομένα – Από την Ανοικτή Πρόσβαση στην Ανοικτή Επιστήμη

Ανοικτή Επιστήμη

Νέα προσέγγιση στην επιστημονική διαδικασία

ΥΦΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ,
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Ακριβέστερη επαλήθευση των επιστημονικών αποτελεσμάτων – **μεγαλύτερος αντίκτυπος της έρευνας**

Επιτάχυνση της επιστημονικής έρευνας

Υψηλότερα ποσοστά αναφορών – αυξημένη αναγνώριση για τους ερευνητές

ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ
Πλεονεκτήματα

Μείωση της αλληλοεπικάλυψης στη συλλογή, δημιουργία, μεταφορά και επαναχρησιμοποίηση επιστημονικού υλικού

Περισσότερες ευκαιρίες για **συνεργασία**

Μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα, καθώς η έρευνα δεν χρειάζεται να επαναληφθεί

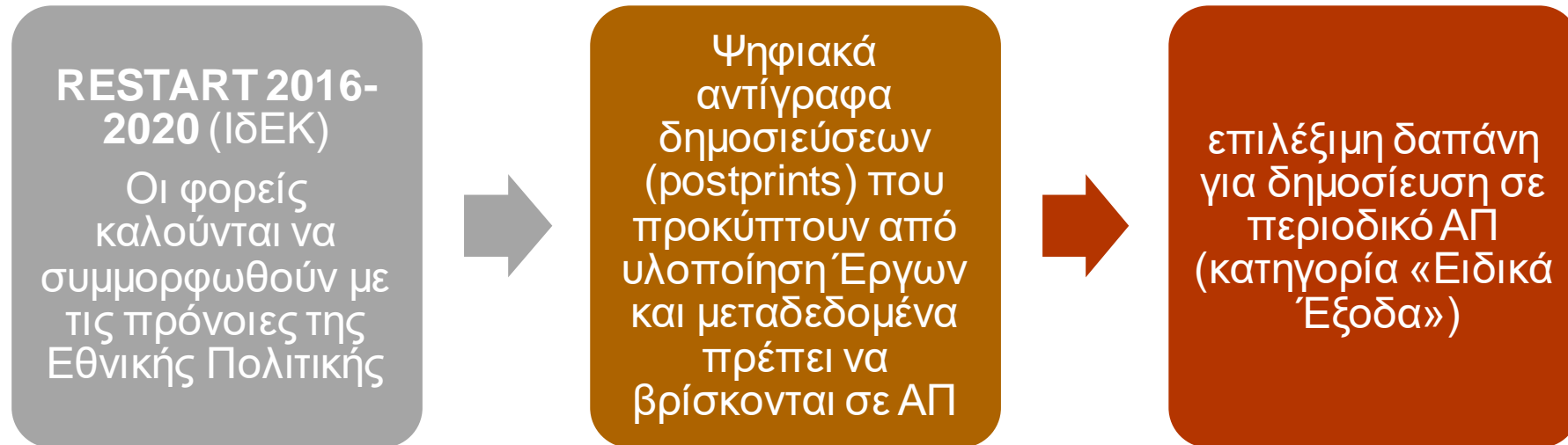
ΥΦΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ,
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Ανοικτή Πρόσβαση στην Κύπρο – Πολιτική 2016

«Εθνική Πολιτική Ανοικτής Πρόσβασης στην Επιστημονική Πληροφόρηση, 2016»

- ❖ Κάλυπτε κυρίως δημοσιεύσεις που χρηματοδοτούνται τόσο από δημόσιους, όσο και ιδιωτικούς πόρους.
- ❖ Αναφορά σε ενθάρρυνση για ΑΠ σε ερευνητικά δεδομένα.

Πώς εφαρμόστηκε για τη δημόσια χρηματοδοτούμενη έρευνα;

Ανοικτή Πρόσβαση στην Κύπρο - Υφιστάμενη Κατάσταση

- ❖ **Ικανοποιητική πρόοδος μέσω εφαρμογής πολιτικής ΑΠ (2016) και πρακτικών από τη συμμετοχή HORIZON 2020 / EUROPE**
- ❖ **Δραστηριότητες ενημέρωσης (Εθνικό Γραφείο ΑΠ, Έργο OpenAIRE)**
- ❖ **Διαθέσιμη υποδομή**
 - ❖ 9 Ιδρυματικά αποθετήρια (δημοσιεύσεις)
 - ❖ Ιδρυματικό αποθετήριο για επιστημονικά δεδομένα
 - ❖ Δημιουργία/Διατήρηση συλλογής «Κύπρος» στο αποθετήριο Zenodo
- ❖ **Δημιουργία Ιδρυματικών Πολιτικών ΑΠ σε αρκετά ακαδημαϊκά και ερευνητικά ιδρύματα**
- ❖ **Άλλες πρωτοβουλίες**
 - ❖ Ιδιωτικός τομέας ΤΕΠΑΚ: 2013 REMEDICA για τη χρηματοδότηση του ταμείου «CUT Open Access Author Fund»
 - ❖ Ενέργειες για μεταφορά αδειών χρήσης Creative Commons στην Κύπρο

Στοιχεία από NI4OS & Mapping exercise Μάρτιο '22

Νέα δεδομένα για την Ανοικτή Πρόσβαση στην Κύπρο

[Ο περί των Ανοικτών Δεδομένων, της Περαιτέρω Χρήσης Εγγράφων και Πληροφοριών του Δημόσιου Τομέα και Συναφών Θεμάτων Νόμος του 2021 \(Ν. 143\(I\)/2021\)](#)

- ❑ εναρμόνιση της Κυπριακής Δημοκρατίας με την «Οδηγία (ΕΕ) **2019/1024** (20/06/2019)
- ❑ **επικαιροποιείται και βελτιώνεται το νομικό πλαίσιο** για την περαιτέρω χρήση των πληροφοριών του δημόσιου τομέα - **αφορά και τα ερευνητικά δεδομένα που λαμβάνουν δημόσια χρηματοδότηση**
- ✓ αρχή της «**εκ σχεδιασμού και εξ ορισμού διάθεσης & αρχές FAIR**»
- ✓ «**ανοικτά στο μέτρο του δυνατού, κλειστά στο μέτρο του αναγκαίου**»
- ✓ δύνανται να χρησιμοποιούνται περαιτέρω **για εμπορικούς ή μη εμπορικούς σκοπούς** σε περιπτώσεις που έχουν ήδη δημοσιοποιηθεί μέσω θεσμικού ή θεματικού αποθετηρίου

Νέα δεδομένα – Από την Ανοικτή Πρόσβαση στην Ανοικτή Επιστήμη

Στρατηγικές ΕΕ

Ευρώπη
2020 και
Ένωση
Καινοτομίας

Ενιαία
Ψηφιακή
Αγορά

Ευρωπαϊκός
Χώρος
Έρευνας

Πολιτικές / μέτρα ΕΕ για την Ανοικτή Επιστήμη

Σύσταση για την πρόσβαση στις επιστημονικές πληροφορίες και τη διαφύλαξή τους

Ευρωπαϊκό Νέφος για την Ανοικτή Επιστήμη
(EOSC – European Open Science Cloud)

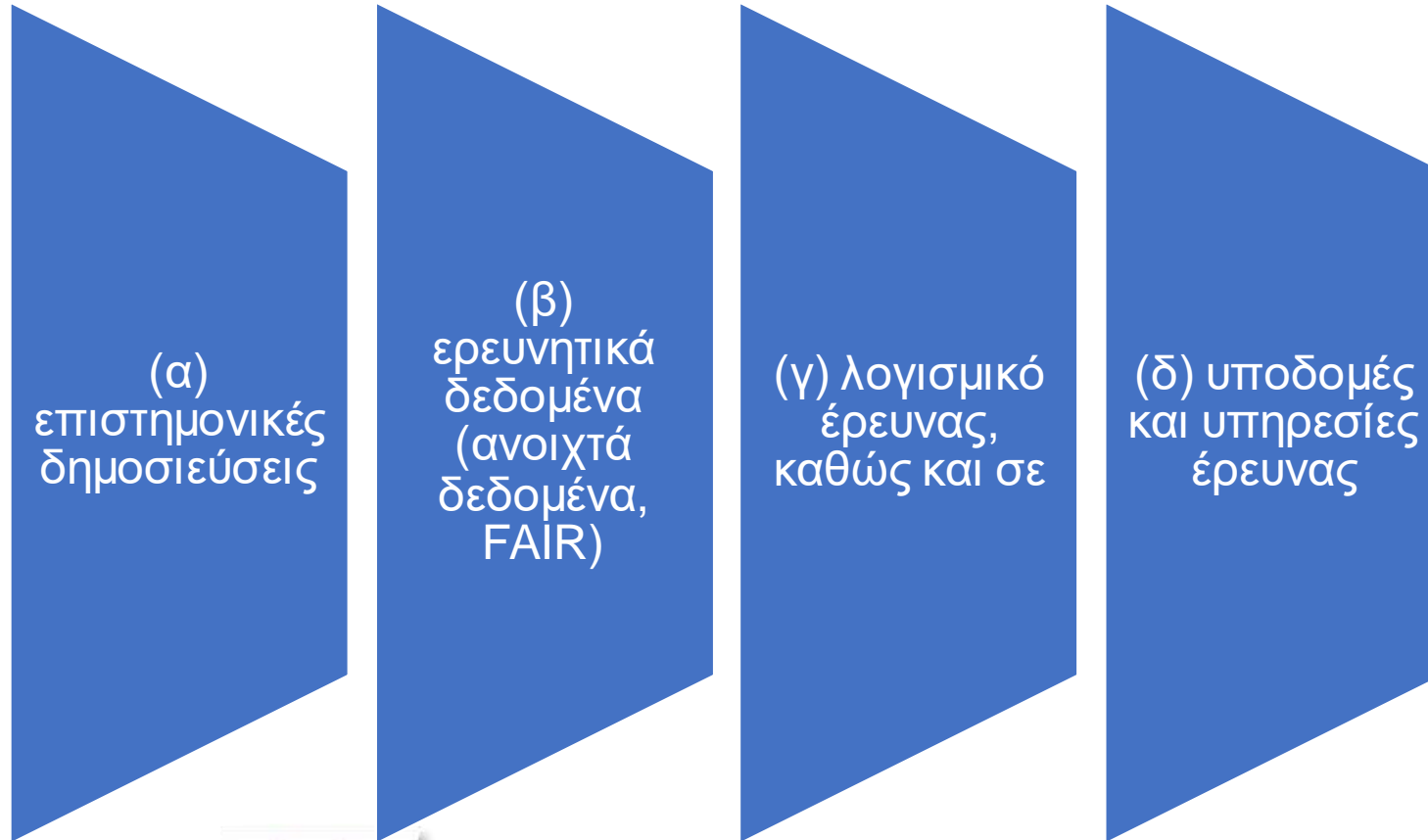
H2020 / Horizon Europe Προϋπόθεση
χρηματοδότησης

Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής

Από την Ανοικτή Πρόσβαση στην Ανοικτή Επιστήμη

Η Ανοικτή Επιστήμη συνδυάζει αρχές που χαρακτηρίζουν, μεταξύ άλλων, την ανοικτή πρόσβαση σε

Στρατηγική για την Ανοιχτή Επιστήμη – Προτεραιότητες / Στόχοι

Α. Υιοθέτηση και υλοποίηση Εθνικής Πολιτικής για την Ανοιχτή Επιστήμη

Β. Ενίσχυση ψηφιακών υπηρεσιών για την έρευνα μέσω του σχεδιασμού και της δρομολόγησης υλοποίησης υποδομών για την Ανοιχτή Επιστήμη

- Δημιουργία εθνικού Αποθετηρίου ερευνητικών δεδομένων και δημοσιεύσεων
- Δημιουργία ένα σημείου εισόδου για την Ανοιχτή Επιστήμη στην Κύπρο

Γ. Δημιουργία μέτρων για την ανοιχτή πρόσβαση σε Εθνικές Ερευνητικές Υποδομές

Δ. Συμμετοχή σε διεθνείς πρωτοβουλίες για την Ανοιχτή Επιστήμη (π.χ. EOSC)

Πρωτοβουλία για την Ανοικτή Επιστήμη στην Κύπρο

- ❑ **Αναθεώρηση Εθνικής Πολιτικής** για την Ανοικτή Πρόσβαση με τη συμπερίληψη νέων οδηγιών και των όρων της Ανοικτής Επιστήμης
- ❑ **Ενίσχυση των ψηφιακών υπηρεσιών για την έρευνα**
- ❑ **Διασύνδεση** με το Ευρωπαϊκό Οικοσύστημα Ανοικτής Επιστήμης και Καινοτομίας

πρόσβαση σε επιστημονικές δημοσιεύσεις που έχουν ελεγχθεί από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες,

αξιόπιστα ερευνητικά δεδομένα και

αποτελέσματα με ανοιχτό και χωρίς διακρίσεις τρόπο

το νωρίτερο δυνατό στάδιο της διαδικασίας διάδοσης / δυνατότητα χρήσης και επαναχρησιμοποίησής τους

Εθνική Στρατηγική - Προτεινόμενα Μέτρα Πολιτικής και Δράσης

Υλοποίηση Εθνικής Πρωτοβουλίας για την Ανοικτή Επιστήμη

1. Συμβουλευτική Ομάδα για την Ανοικτή Επιστήμη

Ιούνιος 2021 2 υπο-ομάδες

2. Αναθεώρηση της Εθνικής Πολιτικής για την Ανοικτή Πρόσβαση

Εγκρίθηκε νέα πολιτική – σχέδιο δράσης

3. Δημιουργία Κυπριακού Νέφους Ανοικτής Επιστήμης

3. (I) Εθνικό Αποθετήριο Ανοικτής Πρόσβασης

- Στρατηγικό / επιχειρησιακό / οικονομικό / νομικό πλαίσιο
- Διασύνδεση συστημάτων και ηλεκτρονικών υποδομών

Δράση καταγραφής υφιστάμενων υποδομών - προσχέδιο εισήγησης για το μοντέλο του αποθετηρίου & εθνικού κόμβου

3. (II) Δημιουργία ένα σημείου εισόδου για την Ανοικτή Επιστήμη στην Κύπρο

4. Υλοποίηση δράσεων ευαισθητοποίησης, κατάρτισης και υποστήριξης

Υλοποιείται

Άτυπη Συμβουλευτική Ομάδα για την Ανοικτή Επιστήμη

Ρόλος

- να ενημερώνει για τις εξελίξεις της Ανοικτής Επιστήμης
- να προβεί σε εισηγήσεις για την αναθεώρηση της Εθνικής Πολιτικής Ανοικτής Πρόσβασης
- να μελετήσει το πλαίσιο και τις τεχνικές παραμέτρους για τη δημιουργία Εθνικού Αποθετηρίου Ερευνητικής Παραγωγής της Κύπρου
- να παρακολουθεί και να προβαίνει σε εισηγήσεις για την εφαρμογή της εθνικής πολιτικής για την Ανοικτή Επιστήμη μέσω της εκπαίδευσης και κατάρτισης, της ενημέρωσης της ερευνητικής κοινότητας και της δημιουργίας κινήτρων

Εθνική πολιτική για την Ανοικτή Επιστήμη

- ❑ **Συνεργασία** με Άτυπη Συμβουλευτική Ομάδα και εθνικό γραφείο ΑΠ (OpenAIRE)
- ❑ **Στοχευμένη διαβούλευση** με οικοσύστημα Ε&Κ:
 - i. Αντιπρυτάνεις Δημόσιων και Ιδιωτικών Πανεπιστημίων
 - ii. Ινστιτούτο Κύπρου, Ινστιτούτο Νευρολογίας και Γενετικής, Κέντρα Αριστείας
 - iii. Φορέα Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης (ΔΙΠΑΕ)
 - iv. Εθνικό Συμβούλιο Έρευνας και Καινοτομίας
 - v. Επικεφαλής Επιστήμονας
 - vi. Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας
- ❑ Εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο τον Μάιο 2022 – έναρξη ισχύος μετά από 6 μήνες

Εθνική Πολιτική για τις πρακτικές της Ανοικτής Επιστήμης

Καλύπτει την πρόσβαση, διατήρηση και επαναχρησιμοποίηση επιστημονικών πληροφοριών.

- Ανοικτή Πρόσβαση σε επιστημονικές δημοσιεύσεις
- Διαχείριση ερευνητικών δεδομένων, συμπ. της Ανοικτής Πρόσβασης
- Χρήση υποδομών, εργαλείων και υπηρεσιών για την Ανοικτή Επιστήμη
- Υιοθέτηση άλλων πρακτικών Ανοικτής Επιστήμης
- **Υποχρεωτική εφαρμογή για χρηματοδοτούμενη έρευνα** από δημόσιους πόρους, εκτός εάν αυτό δεν είναι δυνατό ή είναι ασύμβατο με την περαιτέρω αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων.
- **Κίνητρα και επιβραβεύσεις** για τους ερευνητές που χρησιμοποιούν πρακτικές Ανοικτής Επιστήμης.

ΥΦΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ,
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Εθνική Πολιτική για τις πρακτικές της Ανοικτής Επιστήμης

- Ανοικτή Πρόσβαση σε επιστημονικές δημοσιεύσεις και δεδομένα
- Διαχείριση ερευνητικών δεδομένων
- Χρήση υποδομών, εργαλείων και υπηρεσιών για την Ανοικτή Επιστήμη
- Υιοθέτηση άλλων πρακτικών Ανοικτής Επιστήμης
- **Πρόσβαση «ανοικτή στο μέτρο του δυνατού, κλειστή στο μέτρο του αναγκαίου»**
- **Υιοθέτηση κινήτρων και επιβραβεύσεων**

Σχέδιο Δράσης για την υλοποίηση της Εθνικής Πολιτικής ΑΕ

Στρατηγικοί στόχοι:

- Εμπλοκή ενδιαφερόμενων μέσω επικοινωνιακής πολιτικής και εκπαίδευσης
- Δημιουργία κινήτρων για την υιοθέτηση πρακτικών ΑΕ
- Να καταστεί δυνατή η υιοθέτηση πρακτικών ΑΕ παρέχοντας υπηρεσίες, υποδομές και εκπαίδευση

Μέτρα:

- Γενίκευση υποχρέωσης ΑΠ όλων των δημοσιεύσεων που προκύπτουν από δημόσια χρηματοδότηση
- Σταδιακή εφαρμογή υποχρέωσης ΑΠ ερευνητικών δεδομένων που προκύπτουν από δημόσια χρηματοδότηση
- Προώθηση ευρείας υιοθέτησης πολιτικών ανοικτών δεδομένων που καλύπτουν ολόκληρο τον κύκλο ζωής των ερευνητικών δεδομένων, για να διασφαλιστεί ότι είναι ευρισκόμενα, προσβάσιμα, διαλειτουργικά και επαναχρησιμοποιήσιμα (FAIR)
- Προώθηση πρακτικών ΑΕ
- Δημιουργία εθνικής πλατφόρμας για ερευνητικά αποτελέσματα

Σχέδιο Δράσης για την υλοποίηση της Εθνικής Πολιτικής ΑΕ

Στρατηγική και πολιτική

Ευθυγράμμιση Εθνικής Στρατηγικής Ε&Κ, άλλων κυβερνητικών πρωτοβουλιών και ιδρυματικών πολιτικών με την Πολιτική της ΑΕ

Επιχειρησιακές διαδικασίες

1. Κανόνες Συμμετοχής σε εθνικά προγράμματα χρηματοδότησης Ε&Κ 2023-2027
2. Κριτήρια για κρατική χρηματοδότηση σε ερευνητικά κέντρα και Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης
3. Ιδρυματικές πολιτικές / διαδικασίες σε ερευνητικά κέντρα και Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης
4. Πρόσβαση σε ερευνητικές υποδομές που χρηματοδοτούνται από το δημόσιο
5. Κριτήρια αξιολόγησης της έρευνας στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση
6. Υποστήριξη μοντέλων εκδόσεων ΑΠ που δεν απαιτούν την πληρωμή τελών επεξεργασίας
7. Παρακολούθηση προόδου υιοθέτησης πρακτικών ΑΕ

Ικανότητες

Υποδομές

Επικοινωνία

Σχέδιο Δράσης για την υλοποίηση της Εθνικής Πολιτικής ΑΕ

Στρατηγική και πολιτική

Επιχειρησιακές διαδικασίες

Ικανότητες

1. Ανάπτυξη καθοδηγητικού υλικού για τη διαδικασία παροχής και χρήσης επιστημονικών πληροφοριών ΑΠ με τον καθορισμό προτύπων μεταφόρτωσης, αποθήκευσης, περιγραφής και χρήσης επιστημονικών πληροφοριών ΑΠ
2. Ανάπτυξη προγράμματος εκπαίδευσης για πρακτικές ΑΕ

Υποδομές

Δημιουργία, σύνδεση και ενίσχυση εθνικών συστημάτων και ηλεκτρονικών υποδομών που επιτρέπουν την ανταλλαγή και τη μακροπρόθεσμη αποθήκευση επιστημονικών δημοσιεύσεων και ερευνητικών δεδομένων σε ψηφιακή μορφή σύμφωνα με τις αρχές FAIR

Επικοινωνία

Δημιουργία επικοινωνιακού σχεδίου για την προώθηση της ΑΕ

Επόμενα Βήματα

- ✓ Εφαρμογή Πλάνου Δράσης
- ✓ Συνεργασία με οικοσύστημα και άτυπη Συμβουλευτική Ομάδα για την υλοποίηση
- ✓ Ενθάρρυνση των ερευνητών και των πολιτών για χρήση και αξιοποίηση της Ανοικτής Επιστήμης
- ✓ Περισσότερες πληροφορίες για την εθνική πολιτική ΑΕ στην [ιστοσελίδα του ΥΕΚΨΠ](#)

Λίνα Τσούμπανου
Επιστημονική Λειτουργός
Διεύθυνση Έρευνας και Καινοτομίας

T: +357 22 691916 | W: www.dmrid.gov.cy
E: ltsumpanou@dmrid.gov.cy

Ευχαριστώ!

Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής

